

УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Регіональне управління»

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

<https://uft.in.ua/>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: info@uft.in.ua

Викладач – Терент'єва Анна Валеріївна, д.держ.упр., професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»					
Шифр та назва спеціальності	281 «Публічне управління та адміністрування»					
Назва освітньо-професійної програми	«Публічне управління та адміністрування»					
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)					
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	2–3 семестр	120 год, 4 кредити ЄКТС	20	20	80	Диференційований залік
Заочна	2–3 семестр		6	6	108	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок, необхідних для аналізу ефективності регіонального управління, а також реалізації регіональної соціально-економічної політики та обґрунтування оптимальних шляхів реформування регіонального управління та місцевого самоврядування у загальній системі державного управління, а також застосовувати сучасні методи дослідження систем управління та діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, алгоритми оцінки їх діяльності. У результаті вивчення будуть здобуті навички з розв'язування завдань з децентралізації системи публічного управління та адміністрування та вирішення практичних проблеми у сфері регіонального управління та місцевого, що передбачає застосування теорій та наукових методів регіонального управління за допомогою інструментів громадянського суспільства. Здобувачі вищої освіти ознайомляться з кращими вітчизняними та зарубіжними практиками діяльності регіональних органів публічної влади, а також передбачено вивчення основних нормативно-правових актів та положень законодавства, що регулюють сферу регіональне управління та місцеве самоврядування. Завдяки міждисциплінарному підходу контент дисципліни сприяє підготовці фахівців до роботи у складних соціальних та організаційних умовах
Мета і завдання дисципліни	Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та компетенцій щодо регіонального управління, зокрема застосування законів, принципів і методів в управлінні суб'єктами регіональної сфери, а також формування комплексу практикоорієнтованих прийомів, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень співробітників суб'єктів регіонального управління
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність розробляти та управляти проєктами. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність організувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та

	<p>органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.</p> <p>Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.</p> <p>Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.</p>
Результати навчання	<p>Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.</p> <p>Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.</p> <p>Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.</p> <p>Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.</p> <p>Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.</p>
Навички Soft skills	<p><i>Комунікативні навички:</i> вміння виступати перед публікою, комунікабельність, емоційний інтелект, вміння слухати, ведення переговорів і проведення презентацій, командна робота, гнучкість мислення, адекватне ставлення до критики.</p> <p><i>Лідерські компетенції:</i> вміння приймати рішення, навички кризового менеджменту, наставництво та моніторинг, вміння вирішувати конфліктні ситуації, стратегії лідерства, сила переконання.</p> <p><i>Селф-менеджмент і вольові компетенції:</i> орієнтованість на результат, стресостійкість, ініціативність, гнучкість і адаптивність, самомотивація.</p> <p><i>Інтелектуальні навички для перманентного професійного розвитку:</i> аналітичний склад розуму, креативність і логіка, творчі підходи, критичне мислення, вміння працювати з інформацією</p>

Методи навчання	Опанування змісту дисципліни відбувається шляхом проведення класичних та інтерактивних лекцій із застосуванням мультимедіа, колективних обговорень, дискусій, роботи в мікрогрупах і консультацій з викладачами. При цьому застосовуються такі засоби навчання: інформаційні (підручники і навчальні посібники, у т.ч. електронні), дидактичні (таблиці, навчальні відеофільми, презентації, демонстраційні приклади), технічні (аудіовізуальні засоби, засоби телекомунікацій, мультимедіа тощо)
Матеріально-технічні ресурси	Ноутбук. Мультимедійний проектор. Доступ до глобальної мережі Internet. Хмарні технології підтримки освітнього процесу: Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять) Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ

Відповідно до окремого графіка

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Зміст модулів
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади регіонального управління	Тема 1.1. Регіональне управління: основні поняття, мета та завдання Регіональне управління в системі суспільно-економічних наук. Визначення регіону як одиниці соціально-економічного простору. Нові парадигми та концепції регіону. Класифікація регіонів. Поняття про адміністративно-територіальну одиницю. Об'єкти і суб'єкти регіонального управління. Закономірності розміщення виробничих сил
	Тема 1.2. Адміністративно-територіальний устрій України Сутність поняття «територія». Співвідношення змісту понять «державна територія» і «територія адміністративно-територіальної одиниці». Співвідношення змісту понять «адміністративно-територіальний поділ» і «адміністративно-територіальний устрій». Засади (принципи) адміністративно-територіального устрою. Адміністративно-територіальні одиниці: поняття та види. Правове регулювання статусу адміністративно-територіальних одиниць України
	Тема 1.3. Регіональне управління та місцеве самоврядування Поняття про пряме державне управління регіонами та місцеве самоврядування. Природа державного управління регіонами та місцевого самоврядування. Розмежування функцій і повноважень між державними органами регіонального управління та органами місцевого самоврядування. Реформа децентралізації влади в Україні

Тема 1.4. Місцеве самоврядування

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в містах Києві та Севастополі. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування в умовах правового режиму воєнного стану

Тема 1.5. Регіональне управління в умовах змін

Адміністративно-територіальний, організаційний, функціональний та фінансово-економічний аспекти реформування системи територіальної організації влади. Перспективи становлення регіонального управління в контексті проведення адміністративної реформи в Україні. Зміни на територіальному рівні: сутність, поняття та етапи. Управління ресурсами територій країни в умовах змін (трудовими, фінансовими, інвестиційними, інноваційними тощо). Стратегічний менеджмент у ході проведення змін. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії

Змістовий модуль 2. Розвиток системи регіонального управління

Тема 2.1. Державна регіональна політика в Україні

Сутність, мета та основні завдання регіональної економічної політики. Державна регіональна політика як складова регіональної економічної політики держави. Принципи державної регіональної економічної політики. Форми та методи реалізації публічного управління соціально-економічними процесами у регіоні. Інституційне забезпечення державної регіональної політики: стан, проблеми та перспективи. Формування та вдосконалення національної системи управління територіями. Інституційно-правові, організаційні, фінансово-економічні та соціально-психологічні механізми реалізації регіональної політики. Регіон як об'єкт та суб'єкт управління. Основні принципи включення регіонів у систему ринкових відносин. Взаємозв'язок регіональної політики та управління

Тема 2.2. Регіональні стратегії як інструмент управління розвитком територій

Регіональні стратегії розвитку: сутність, роль у загальній системі планування розвитку регіонів, особливості розробки. Методичні засади підготовки регіональних стратегій розвитку. Моніторинг та оцінювання реалізації регіональних стратегій розвитку. Комунікативне забезпечення процесу стратегічного планування

Тема 2.3. Результативність і ефективність державного місцевого самоврядування

Теоретичні засади оцінки результативності та ефективності. Управління якістю як основа ефективного управління територіями. Організаційно-правові засади розробки систем управління якістю ефективного управління територіями. Забезпечення ефективності державного управління та місцевого самоврядування. Алгоритм проектування, розробки та впровадження систем управління якістю в органах місцевого самоврядування та місцевих органах виконавчої влади. Аналіз організаційної структури системи державного управління та місцевого самоврядування. Оцінка виконання функціональних повноважень співробітників органу виконавчої влади. Критерії оцінки результативності діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків

Тема 2.4. Контролінг у системі регіонального управління

Контролінг як сучасна концепція регіонального управління. Завдання та функції контролінгу в системі регіонального управління. Види контролінгу. Сутність стратегічного та оперативного контролінгу. Структура та змістова характеристика елементів системи контролінгу. Алгоритм впровадження контролінгу в систему регіонального управління. Основні вимоги до контролера та його функції

Тема 2.5. Особливості європейського регіонального управління

Поняття Єврорегіон. Пріоритети регіональної політики ЄС. Асамблея Європейських Регіонів; Асоціація Європейських Прикордонних Регіонів; Асоціація Європейських Регіонів; Економічна комісія ООН для Європи; Європейська економічна комісія; Європейська асоціація агентств регіонального розвитку; Європейський фонд регіонального розвитку; Європейські співтовариства; Комітет регіонів ЄС; Конгрес місцевих та регіональних влад Європи; Міжрегіональне економічне співробітництво країн ЄС; Наднаціональна регіональна політика Європейського союзу.

Декларація щодо регіоналізму в Європі. Європейська декларація прав міст. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами та владами.

Європейська хартія міст. Європейська хартія про місцеве самоврядування.

Ініціативні регіональні програми ЄС. Програми регіонального розвитку INTERREG; Програми транскордонного співробітництва PHARE CBC, TACIS CBC, CREDO

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Данилишин Б. М. Безпека регіонів України і стратегія її гарантування / Б. М. Данилишин, А. В. Степаненко, О. М. Ральчук. К. : Науково-виробниче підприємство «Вид-во „Наукова думка” НАН України», 2008. Т. 1. 390 с.
2. Державне та регіональне управління : навч. посібник / С. І. Архієреєв, Н. Н. Губанова, О. В. Кузьменко, А. С. Митрофанова; Харків : Іванченко І. С., 2018. 127 с.
3. Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Дацій та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. Київ, 2019. 223 с.
4. Європейська регіональна політика: підручник За ред. Крисоватого А. та Ліщинського І. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 236 с.
5. Лелеченко А. П., Васільєва О. І., Куйбіда В. С. та ін. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень : навч. посіб. Київ, 2017. 110 с
6. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : НАДУ, 2014. 740 с.
7. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. К.: НІСД, 2016. 61 с.
8. Чернеженко О.М. Місцеве самоврядування в Україні та державах-учасницях ЄС: конституційне регулювання й організаційні моделі. Київ : Ліра-К, 2018. 380 с.

Допоміжна література:

1. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. Ю. Матвєєва, В. К. Лебедева. 2-ге вид., доповн. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 160 с.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст.голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
3. Жук М. В. Регіональна економіка : Підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 416 с.
4. Коваленко М. А. Регіональний менеджмент : навч. посіб. Київ : Олді-плюс, 2017. 312 с.
5. Круш П.В., Кожем'яченко О.О. Регіональне управління: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2007. 248 с.
6. Пічугіна Т. С. Державне та регіональне управління : навч. посіб. У структур.-логіч. схемах / Т. С. Пічугіна, Л. Д. Забродська, Г. І. Забродська. Х. : ХДУХТ, 2015. 327 с.

Інформаційні джерела та Internet-ресурси:

1. <https://www.rada.gov.ua/>
2. <https://www.kmu.gov.ua/>
3. <http://www.nbu.gov.ua/>
4. <https://nlu.org.ua/>
5. <https://dntb.gov.ua/>
6. <https://nrat.ukrintei.ua/>